

Momente și schițe din viața literară

Colocviile revistei Reflex

În perioada 13-16 iunie, la Băile Herculane s-au desfășurat Colocviile revistei *Reflex*, ajunse la cea de-a XVIII-a ediție, cu poetul Octavian Doclin maestru de ceremonii. Zenovie Cârlogea a vorbit despre „Lucian Blaga și bănățenii”, iar Ion Cărmăzan (omagiât cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani) despre „Bănățenii și filmul”, proiectându-se și filmul său *Țapinari*.

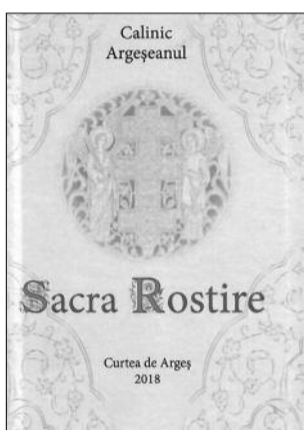
În prima seară, scriitorii invitați și-au prezentat ultimele apariții editoriale și ultimele numere din revistele pe care le conduc, iar în ultima seară poezii au susținut un recital.

Colocviile s-au încheiat cu o festivitate de premieră excepțională: poetul Toma George Maiorescu și artistul plastic Silviu Oravitzan au primit premiul „Senghor” al Societății Poetilor Francezi reprezentată de vicepreședintele Michel Benard.

Dintre scriitorii prezenți, amintim pe Toma George Maiorescu, Ion Marin Almăjan, Mircea Bârsilă, Nicolae Sârbu, Gheorghe Jurma, Dan Drăgoi, Virgil Diaconu, George Vulturescu, Dumitru Cristănuș, Nina Ceranu, Mihai Posada, Maria Nițu, Paulina Popa, Mariana Pândaru, Nicolae Preda...

Colocviul Național al Revistelor de Cultură

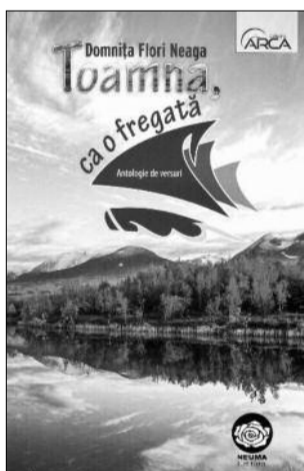
În zilele de 22-23 iunie, la Arad a avut loc Colocviul Național al Revistelor de Cultură, ediția a V-a, gazdă perfectă fiind poetul Vasile Dan, președintele Filialei Arad a UR, iar moderator – criticul și eseistul Răzvan Voncu. Tema de anul acesta: *Reviste de cultură centenare – Reviste de cultură noi, postdecembriste. Tradiție și noutate*. Au dezbătut, printre alții: Ioan Moldovan și Traian Ștef (*Familia*), Dan Cristea (*Luceafărul*), Mircea Mihăeș (*Orizont*), Adrian Alui Gheorghe (*Conta*), Dumitru Augustin Doman (*Argeș*), Nicolae Sârbu, Paulina Popa (*Semne*), George Vulturescu și Dumitru Păcurare (*Poesis*), Adrian Popescu, Ovidiu Pecican și Hanna Bota (*Steaua*), Olimpiu Nușfelean (*Mișcarea literară*), Vasile Dan, Ioan Matiuț, Gheorghe Schwartz, Petru M. Haș, Lucia Cuciureanu (*Arca*), Gabriel Coșoveanu (*Ramuri*), Angelo Mitchievici (*Exponto*). Colocviul s-a încheiat a doua zi cu o lectură publică în sala Ferdinand a Primăriei Arad unde au citit scriitorii invitați.

Carte nouă

Gândul de fiecare zi

Cine-l cunoaște și cine-l citește pe arhiepiscopul Calinic Argeșeanul știe că îndeamnă pe toată lumea, literat sau nu, să scrie jurnal, dacă nu și memorii. O face și olograf în deschiderea unei cărți de mărimea unei cărți de identitate: *Sacra rostire* (Curtea de Argeș, 2018), editată de Mănăstirea Aninoasa: „Dacă ar scrie tot omul, cum a învins greul drumului prin viață, cred că ar fi cea mai gustată literatură personală. În felul acesta ne-am împărtăși, unii altora, frumuseți nespuse. (...) Însemnările zilnice sunt foarte importante. Îndemn și acum: scrieți zece rânduri pe zi într-un caiet, un mic jurnal. Ce bucurie ar fi să am acum jurnalul mamei!” Da, acesta e volumașul de față (apărut în minunate condiții grafice): un gând scurt pe fiecare pagină, un aforism, o mărturisire de moment gen: „Când voi muri, voi muri de dorul cărților, al scrisului și al cititului!” O destăinuire de cărturar, iată! Firesc, însă, cele mai multe gânduri sunt în spiritul creștinismului și dumnezeirii: „A-L cunoaște pe Dumnezeu este cea mai mare lucrare a omului zidit pe acest pământ”. Sau: „Femeile cele curajoase, purtătoare de mir (de aici și numirea de mironosițe!) au avut bucuria cea mai mare din viața lor atunci când l-au întâlnit pe Iisus înviat din mormânt și au auzit cel mai frumos cuvânt din lume rostit de Mântuitorul lumii: „Bucurați-vă!” În fond, gândurile din *Sacra rostire* suntrod bun de înțelepciune, de înțelepciunea de zi cu zi a arhiepiscopului Calinic: „Conștiința are la bază cugetul bun sau rău. După cum ne este cugetul, așa ne este și conștiința”

Toamna, ca o fregată (Editura Neuma, 2017)

Poeta și eseista Domnița Flori Neaga, trăitoare la Roșiorii de Vede, este nouă membră a Filialei Pitești a Uniunii Scriitorilor din România. De altfel, ea are mai demult legături cu Piteștiul prin revista *Argeș* în care a apărut. Recent, Domnița Neaga a publicat antologia poetică de autoare *Toamna, ca o fregată* (Editura Neuma, 2017). Scrisă, în general, în vers clasic, poezia aceasta nu e deloc „revoluționară” în tematică, iubirea și natura fiind invocate nostalgic mai mereu: „Ne-am cunoscut la ceas târziu de toamnă,/Pleacu cocorii-n șiruri, trist convoi,/Și era seara palidă maramă/Ce ne acoperea pe amândoi./Plutea în noi un început de lume/Cu-atâta puritate și candori./Trăiam aievea mitica minune/Prin care-am devenit nemuritori./Copacii inimi de rubini topit/Puneau sub pașii arși de căutări,/Poteca dintre ani s-a prelungit/Și ne-am trezit ca soli spre alte zări.../Nimic nu mai e sigur, nicio punte,/Să trecem înapoi, nici nu visăm;/Ca dar de nuntă ne-am dorit un munte.../Nu l-am avut și nu-l mai așteptăm...!” Așadar, avem de-a face cu o poezie frumoasă, în sensul clasic al cuvântului, ca la Arghezi sau Voiculescu sau Blandiana. Altfel zis, cum subliniază Horia Gârbea în concluzia eseului introductiv, „limpede, echilibrată, bine strunită cu mijloacele stilistice și prozodice, poezia Domniței Neaga este o recuperare a tradiției care (...) are dreptul la existență și admirație”. (DAD)

Rezultatele

CONCURSULUI NAȚIONAL DE POEZIE ȘI INTERPRETARE CRITICĂ A OPEREI EMINESCIENE „PORNII LUCEAFĂRUL...” ediția a XXXVII-a, 15-17 iunie 2018, Botoșani

Juriul celei de a XXXVII-a ediții a *Concursului Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciene „Porni Luceafărul...”*, organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, cu sprijinul Consiliului Județean Botoșani, format din: **Călin Vlasie, Lucian Vasiliu, Cassian Maria Spiridon, Daniel Corbu, Gavril Țărmure, Ion Mureșan, Valentin Ajder, Marian Drăghici, George Vulturescu, Marius Chelaru, Vasile Spiridon, Dumitru Augustin Doman, Sterian Vicol, Ioan Moldovan, Ioan Radu Văcărescu, Adi Cristi, Nicolae Panaite, Alexandru Ovidiu Vintilă, Nicolae Sava, Arcadie Suceveanu, Leo Butnar, Nicolae Corlat, Gellu Dorian**, avându-l ca președinte pe **Nicolae Oprea**, în urma lecturării lucrărilor sosite în concurs, a decis acordarea următoarelor premii: **SECȚIUNEA CARTE PUBLICATĂ:** Premiul „Horațiu Ioan Lașcu” al Filialei Iași a Uniunii Scriitorilor din România - poetei **Carmen Secere**, pentru cartea *Aproape fericiții*, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2018; Premiul Uniunii Scriitorilor din R. Moldova poetului **Samuel Pascariu** pentru cartea *Eroare*, Editura Smart Publishing, București, 2017. **SECȚIUNEA MANUSCRIS:** Premiul Editurii Cartea Românească și al revistelor „Viața Românească” și „Familia” - **Veronica Ștefanet**; Premiul Editurii Junimea și al revistelor „Vatra” și „Scriptor” - **Alin Ionuț Ghiorghies**; Premiul Editurii Timpul și al revistei „Convorbiri literare” - **Nadin Ghileschi**; Premiul Editurii Eikon și al revistei „Euphorion” - **Rodica Gotca**; Premiul Editurii Princeps Multimedia și al revistei „Feed back” -

Mediana Stan; Premiul Editurii Charmides și al revistei „Verso” - **Ruxandra Voica**; Premiul Editurii 24 de ore și al revistei „Simpozion” - **Elena Ștefania Trâncă**; Premiul Editurii Alfa și al revistei „Expres cultural”, **Vlad Berariu**; Premiul revistei „Antiteze” - **Elena Ailenei**; Premiul revistei „Argeș” - **Iustin Butnariuc**; Premiul revistei „Poesis” - **Andra Antonia Mihăilescu și Alberto Păduraru**; Premiul revistei „Poezia” - **Gabriela Tofan și Bianca Avram**; Premiul revistei „Ateneu” - **Diana Diaconescu**; Premiul revistei „Porto Franco” - **Teodora Vlădianu**; Premiul revistei „Hyperion” - **Ioana Bulancea și Iuliana Gugeanu**; Premiul revistei „Bucovina literară” - **Maria Alexia Roșu**; Premiul revistei „Țara de Sus” - **Alexandra Nicandra Oniciuc, Adelina Paiu și Alin Mirel Ciornei**. **SECȚIUNEA INTERPRETARE CRITICĂ A OPEREI EMINESCIENE:** Premiul revistei „Poesis” - **Violeta Zamfirescu-Bârsan**; Premiul revistei „Hyperion” - **Maria-Teodora Pitrop**. Decernarea premiilor a avut la loc în ziua de 16 iunie 2018 la Conacul Iurașcula Conacul Iurașcu din Joldești, Vorona, unde poezii invitați au susținut un recital sub genericul „Poezii români la Eminescu acasă”. În cadrul acestui recital a fost decernat poetului **Arcadie Suceveanu Premiul Hyperion pe anul 2018**, acordat de Fundația Culturală „Hyperion-c.b.” De asemenea, membrii Societății culturale „Raluca Iurașcu” din Vorona au susținut un program artistic impresionant. A urmat un pelerinaj la Schitul Vorona. (Comunicat de presă)

Orgolii firești

cum adică vin ei
asiaticii aștia păduchioși
care prima dată scot capul
în lume
să ne învețe arta kebabului
dansul buricului splendoarea manelei

păi noi păstorim oaia
tundem berbecul deșelăm măgarul
de două mii de ani
orientul nostru european de mătase
nu acceptă veneticii

interesul nostru nu mai poartă
de mult fesul
ci șapca pălăria cascheta
comorile noastre îngropate
în peșterile băncilor
gânguresc în toate limbile pământului

noi nu dormirăm cu povești
o mie și una de nopți
noi ne-am luptat cu dușmanul
că să rămânem aici
puri și imaculați ca zăpezile
licărind pe munți de curbură
pe guri de rai și scursură de plai
pe-o sărăcie sinceră și curată

să stea liniștiți la locurile lor
fiecare să-și pască iarba
care-o cunoaște
nu importăm nevoile altora
ne ajung cu vârf și ndesat
ale noastre

Zidul

toți așteptau o fisură
o crăpătură cât de mică
pe care apoi s-o răcăie
s-o mărească să-și deschidă calea
spre marea victorie
după care jinduiau de ani de secole
de milenii

până atunci
de-a parte și de cealaltă
oștirile se pregăteau fără odihnă
până la epuizare până la sânge
își desăvârșeau planul de luptă
infailabila tactică

nu se văzuseră niciodată
habar n-aveau și unii și alții
câte arme-și ascut
câte platoșe le apăra pieptul
ce interese îi va mâna-n bătlie
însă toți așteptau clipa măreței izbânzi
descătușarea după crunta așteptare

dar zidul tot nu ceda
ba chiar se-ntărea se-nălța
creștea de la sine

Scaunul

vă spun
cum iubesc ei scaunul
nu există iubire în lume
cum țin de pătratul lui magic
ca de un loc geometric
din care lumea se vede
cât o mărgică
scăpată dintr-o gușă flămândă

cum li se fudulește lor târțița
pe pielea lui neagră
ca cerul gurii al unui strașnic
câine de pază
cum li se afundă popoul
în catifeaua lui mângâietoare
ca briza la țărnuț oceanului planetar

un scaun ca un pisc
pe care cade lumina
ploaia mana cerească
umbra care acoperă când trebuie
ce nu trebuie să se vadă

scaunul care plutește
valsează pe muzica sferelor
un scaun care abia mai atinge
pământul

Statistici

ce să facă ei
în această țară străină
să-i viziteze muzeele
să-i numere capodoperele
să-i admire parcurile eleganța femeilor
sobrietatea bărbaților eficiența instituțiilor

sau să-și caute o slujbă
o biată brățară de aur
din cele care se găesc cu duiumul
căzute în praf
la colțuri de străzi prin piețe
lângă semețele ziduri

să devină și ei așa de-ai locului
agățați în peisaj
niște zgaibe pe-o piele catifelată

niște mogâldețe acolo
numai bune de adunat în statisticile
care dau fiori
tulbură frăția ideilor
destramă mărețele idealuri

Vânturile, valurile

când a sosit
l-au primit cu pâine și sare
cu flori pe ii
și-un păhăruț de țarie
să-i dea încredere-n sine
putere de muncă

i-au cules toate scamele de pe haine
i-au măturat drumul
l-au condus cu alai
l-au așezat pe cel mai semeț scaun

apoi iute au venit cererile
stoluri-stoluri rugămințile
nesfârșitul cârd al reclamațiilor

acum e copleșit de răspunderi
tot mai acoperit de hârtii
de stupi de dosare
abia se mai zărește în spatele biroului
și scaunul ăla înalt
s-a pipernicit de tot se clatină
parcă-i o corabie în care izbesc
vânturile valurile

O carieră

le-a câștigat toată încrederea
era sincer săritor la nevoie
harnic precum râul de munte
care tot cară la vale
nu sta o clipă locului

punea umărul trăgea ca un catâr
fără opinteli fără răgaz
un exemplu putem spune
luminos ca un ciripit de zori
pe firele de înaltă tensiune

ce făcea ziua bifa noaptea
ca s-o ia de la capăt
să-și desăvârșească menirea

acum stă priponit
în cariera lui exemplară
își rumegă realizările privește de sus
face vesel cu ochiul

Trecutul la care n-ajungem

să vină arheologii cei harnici
cu uneltele lor scormonitoare
și-o curiozitate de nestăpânit
acești doctori ai trecutului
fără bisturiu și halat
să ne domolească febra rătăcirilor
să ne arate de unde venim

doar în trecut afla-vom
reazem pentru debilul prezent
avânt pentru pasul de mâine
din cioburile lui iese zeița istoriei
cărei unii îi sărută mâna
iar alții o bat peste fund

un trecut pe care-l înălțăm în statui
îl întindem în nume de străzi

sau îl dosim sub piatra uitării
după cum ne ciripește la ureche
vrăbiuța interesului personal

un trecut numai bun
să-i jupuim șoricul
frăgezit de mărețele fapte
sau cu cleștele mâinii la nas
să-i aruncăm hoitul la câini

cine cade-n trecut
nu mai prinde cadența viitorului
decretează patrioții tribunelor
cei care rumegă halca prezentului
între două sughițuri pragmatice
și-o baie înmiresmată de-aplauze

e timpul deci să vină arheologii
acești diagnosticieni fără greș
să ne lămurească odată
doar ei știu să deslușească
alfabetul cioburile dialectul fărâmelor
să-mperecheze lustruitele oase
să citească-n pulberea unei trecut
pe care noi nu mai reușim
să-l ajungem din urmă

Simple întrebări

ce ne mai spun nouă astăzi
iureșul ploii ganglionii munților
picotirea amurgului tânguirile stufărișului
în care șarpele sugrumă
țipătul cosmic al broaștei

cum să ne mai miște
dâra de fum a cocorilor
ariciul țesălând coamele ierbii
buhaiul de baltă boii popii
și alți boi fără coarne și steme

ce-ar putea să mai însemne
biblioteca academiei
unde câteva molii înțepenite de ani
își irosesc viața
cu aiurelile buchiilor expirate

cum să ne mai surprindă
spiridușii cei negri cu multe picioare
care aleargă pe-alei
până ce cruda lumină
îi îngheață pe încinsele pietre

cum să le mai vedem
cum să le mai înțelegem
când toate s-au retras resemnate
pe-un ecranele astea strălucitoare
tot mai mici tot mai plate

Vești bune

în sfârșit se anunță vești bune
vin în stoluri
ca păsările migratoare
hașurează tot cerul
se-așează-n micile lor cazemate
de lut

vor cuibări pe stâlpi
pe la streșini
ca fiecare să-ntindă mâna
să dibuiască oul de aur
viitorul care sfârșie-n palmă

s-a lucrat îndelung
s-a lucrat cu spor
făuritorii cei mari din Valahia
își merită palatul palatele
rentele care ung osia vieții

ademeniți de sirenele cifrelor
unii se predau prezentului fericiți
alții se strâng într-un loc
tot bat la porți închise
tot strigă-n pustiu

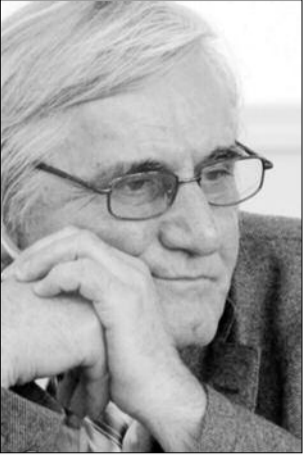
îngerii cei albaștri
pogorâți pe pământ
le arată calea cea dreaptă
veghează să nu se piardă-n decor

da veștile bune sunt după colț
poate chiar mai aproape
ce va mai fi cum va fi
rămâne de nevăzut

**păi noi
păstorim oaia
tundem
berbecul
deșelăm
măgarul
de două mii
de ani
orientul
nostru
european de
mătase
nu acceptă
veneticii**

**interesul
nostru nu mai
poartă
de mult fesul
ci șapca
pălăria
cascheta
comorile
noastre
îngropate
în peșterile
băncilor
gânguresc în
toate limbile
pământului**

Nicolae Oprea

Nicolae Oprea

Cronica literară

Revenind la Regman

Dintre criticii Cercului Literar de la Sibiu, Cornel Regman ilustrează, prin excelență, condiția exegetului a cărui aspirație spre sinteză se concretizează printr-un prodigios exercițiu foiletonistic. Ceilalți, I. Negoșescu, Nicolae Balotă, Eugen Todoran, Ovidiu Drimba, Radu Enescu și Ovidiu Cotruș sunt critici laborioși în direcția unor proiecte rotunde de factură monografică, dominați de ideea lucrării monumentale.

CRONICI

Dintre criticii *Cercului Literar de la Sibiu*, Cornel Regman ilustrează, prin excelență, condiția exegetului a cărui aspirație spre sinteză se concretizează printr-un prodigios exercițiu foiletonistic. Ceilalți, I. Negoșescu, Nicolae Balotă, Eugen Todoran, Ovidiu Drimba, Radu Enescu și Ovidiu Cotruș sunt critici laborioși în direcția unor proiecte rotunde de factură monografică, dominați de ideea lucrării monumentale. *Istoria literaturii române* a lui Negoșescu, *Lupta cu absurdul* sau *De la Ion la Ioanide* de Balotă, *Eminescu-l* lui Todoran sau *Istoria culturii și civilizației* de Drimba, *Franz Kafka* al lui Enescu sau *Opera lui Mateiu I. Caragiale* de Cotruș sunt lucrări în ton cu exigențele și ambițiile semnatărilor *Manifestului* adresat acum 75 de ani lui E. Lovinescu. Dar mai aproape de intențiile și metoda celui care era considerat de „esteții din Ardeal” un *model de generație* avea să fie Cornel Regman, dincolo de stilul său particular, fără prea mari tangențe cu sobrietatea sau sistematica predecesorului de la „Sburătorul”. A recurs și el, prin excepție, la perspectiva monografică, vizând doi prozatori afini, în studiul „de tipologie literară” din 1973, *Agârbiceanu și demonii* și în o *biografie a operei*, *Ion Creangă* (1995).

Excepționând studiile amintite, Cornel Regman a rămas fidel genului foiletonistic. În această privință, pășește pe urmele lui Pompiliu Constantinescu, dar într-o formulă „colocvială” (cf. vol. *Colocvial* din 1976), mai adecvată imperativelor criticii de întâmpinare. Cele zece culegeri de cronici literare – între *Cărți, autori, tendințe* (1968) și *Dinspre „Cercul Literar” spre „Optzeciști”* (1997) – se înscriu în direcția elaborării „istoriei vivante” a literaturii române, lucrare efectuată cu perseverență, deși fără declarații fățișe. Lovinescian prin atitudinea apăsător estetică, Regman urmărește același program riguros de investigare a perimetrului literar contemporan, ghidându-se, însă, după criteriul *Seleției din selecție* (cum se intitulează culegerea de cronici literare din 1972). Nepândit de seducția sintezei cu orice preț, criticul format în atmosfera elevată a *Cercului* sibian își exercită consecvent îndeletnicirea de *explorator* al actualității literare. Deși a debutat editorial cu mare întârziere (la 47 de ani, precum Argehezi), primele sale contribuții publicistice datează din 1941, fiind găzduite în revista studențească din Sibiu, *Curțile dorului*. Așadar, de mai bine de o jumătate de secol, Cornel Regman a explorat literatura română în căutarea filozofiei ei aurifere. Și o face nu printr-un simplu act de prezență, ci implicându-se fără menajamente în vâltoarea fenomenului. Răspunsurile la anchete, participările la dezbateri revuistice și interviurile însumate în secțiuni ale volumelor *Noi explorări critice* (1982) și *Ultime explorări critice* (2000) sunt menite să ilustreze, o dată în plus, acest gen de implicare în act. Atâtea vreme cât foiletonistica prezentă nu duce lipsă de notari conștiințioși, zeloși străngători de fișe ori rezumate terne, ex-cerchistul se postează de cealaltă parte a baricadei, printre criticii exigenți, probi, de o inflexibilă ținută morală.

„Criticul român e înainte de toate un publicist” – este convingerea căreia autorul *Explorărilor* îi dă curs în acțiunea sa de durată. Ca partizan al *criticii în mișcare*, el preconizează însă comentariul pretențios și inconfortabil, din care să transpară efortul de generalizare și dominare a materiei explorate. Este un deziderat subliniat adesea, invocat cu stăruință în diverse culegeri: „Neajunsul cel mai supărător al acestei critici este că se rezumă la a fi simplu consemnativă, că nu ambiționează nici un moment să iasă din cadrul empiric al recenziei și al cronichetei, cuib se pare foarte călduț și în permanență aprovizionat”. Nimic mai condamnat nu-i apare criticului decât abordarea operei fără o idee limpede sau încercarea de a masca absența opiniei personale. În ultimă instanță, cronicarul de la *Viața Românească* din ultimii ani se individualizează prin afirmarea răspicată a opțiunilor, prin decizia și puterea de judecată dreaptă. Atare profesiune de credință – de bun simț (estetic) în fond – se confirmă în cronicile adunate în volume mai mult sau mai puțin omogene. Analizând producțiunile de ultimă oră ale unor scriitori de vârstă și stiluri diferite, criticul nu ezită să liciteze neîmplinirile sau, în termeni proprii, „uzul și abuzul”.

Critica lui Cornel Regman vizează programatic o bună igienă a literaturii și se constituie, în esență, ca act de sanitație într-un mediu

predispus contagionii prin infiltrarea „agenților patogeni” (altfel spus, veleitarii!). S-a acreditat, privitor la acțiunea sa igienică, imaginea unui critic cărtitor, suspicios și mereu nemulțumit de materia investigată. Atare imagine deformată s-a încetățenit pe fondul inerției unei critici simpatetice din anii '80 pentru care entuziasmul a devenit condiție necesară și suficientă a demersului estimativ. Cert este că autorul *Seleției din selecție*, cum se intitula volumul din 1972, nu pare niciodată complet satisfăcut de ceea ce îi oferă opera analizată, fiind un comentator greu de câștigat pentru o cauză pierdută. Sentimentul așteptării capodoperei și idealul perfecțiunii (de unde, vânarea imperfecțiilor de amănunt) fac parte, însă, din programul criticului care înalță amețitor ștacheta valorică. Într-un cuvânt, se vedește un critic hiper-pretențios, a cărui maximă exigență funcționează invariabil, ca principiu fundamental, în momentul contactului cu literatura. Sensul exact al atitudinii sale exigente poate fi ușor dedus cu ajutorul acestui fragment din *Colocvial*: „...o critică purcează din nemulțumire, tocmai pentru că este propulsivă cu realism, și nu tăfnos-negativistă, e făcută parcă anume să favorizeze nuanța, gradația, ierarhizarea, valorificarea, să îndemne la raportări și comparații pe multiple planuri și, în genere, la o desfășurare argumentată a părerilor (sublinieri pozitive sau rezerve), obișnuințe pe care alte înțelegeri ale rostului criticii le au în mică stimă”. Nemulțumirea inițială, obiectivitatea, intransigența alcătuiesc, așadar, promontoriul de unde se perucește spre distingerea nuanțelor, gradarea trăsăturilor pertinente și ierarhizarea cât mai veridică a valorilor actuale. Calea analizei iscoditoare este prezidată, în acest fel, de imperativul justeții. O definiție indirectă a crezului estetic se află într-un reproș adresat unui diletant într-ale criticii: „destule injustiții și erori de gust, schimbările derutante de criterii și de opinie, subiectivismul cronic ca efect al umorilor și al jocului de simpatii și antipatii, aproximativul în materie de expertiză, aliat cu suficient snobism.” Metehnele incriminate delimitează prin recurență poziția lui Cornel Regman în procesul valorizării: justețe și gust sigur, stabilitatea criteriilor și fermitatea opțiunii, realism și siguranță în judecată. Sunt acestea, în mare, cerințele *criticii lucrătoare* „care sortează fără răgaz, curajoasă, tenace” în scopul alegerii „firișorului de aur din multul nisip”. Că actul critic astfel înțeles presupune eforturi trudnice și mai puțin sentimentul sărbătorescului este un adevăr cert, dar cred că Regman a reușit să concilieze în mod fericit starea de trudă cu starea de sărbătoare. Ce altceva să însemne maniera colocvială de apropiere și apreciere a operei decât o invitație subînțeleasă la un democratic banchet literar?

Nemulțumind scriitorii prin disecția minuțioasă și extrem de lucidă a producțiunilor abundente, criticul cată să-și mulțumească, în schimb, virtualii cititori consecvenți. Și pentru că se adresează principial unui cititor exigent, el va îmbina claritatea cu expresivitatea. Pentru Regman importantă este funcționalitatea criticii, prea ades marcată de un „început de pasărească”, îndepărtând publicul virtual prin abuz conceptual. Formularea plastică și, de cele mai multe ori, hâtru-insidioasă tinde, dimpotrivă, să binedispună un cititor ideal, pregătit să savureze sentințele exprimate fără echivocuri, într-un limbaj pe cât de insolit pe atât de propriu uni stil inconfundabil. Expresia neaoșă, dintr-o bucată, coabitează cu neologismul în sintagme zemoase, mărturisind astfel credința în popularitatea actului critic ca atare. Spirit incomod și polemic prin natura sa, criticul nu moștenește blajinătatea tipic ardelenescă (s-a născut la Daneș – Mureș), deși limbajul păstrează seva de acasă. Un limbaj hibrid, dar întru totul adecvat manierei critice, întrucât proprietatea termenilor nu reprezintă doar un criteriu de evaluare, ci și principiul prim de ordin profesional. În acest sens, Cornel Regman se vedește un epicurian livresc, scotocitor al cotloanelor dicționarului în căutarea vocabulei rare și pitorești. Tot astfel, el scutură indiscret cărțile acoperite de praf și ridicol, în care limba română apare schiloadă. Se delectează copios, în asemenea cazuri, dar, spirit altruist, nu pierde prilejul să-și delecteze și cititorul. Cronicarul este realmente un gurmand al locurilor comune, al truismelor și silnicilor limbajului. Ca stare de spirit, el arborează vioiciunea, opusă solemnității, care se traduce

prin pagina vie, colorată și frazarea decisivă expresivă. Sunt calități ale textului critic care se impun pe fondul opoziției structurale față de pedanterie și didacticism.

Portretul cronicarului literar se conturează pe îndelete din delimitările acestuia în raport cu acțiunea paralelă a confrăților, așa cum reiese din *Cică niște cronicari* (1970), carte singulară în acel moment literar, unde este problematizată condiția cronicarului. Criticul este chemat să-și exprime opinia „francă, directă, remarcabilă prin cutezanță și siguranță”. Dar opinia tranșantă trebuie argumentată cu bună-credință, să fie „calificată”, implicând astfel inteligența, cultura și probitatea formatorului de opinie. Radicalismul judecății critice constituie pentru Regman semnul francheții și al demnității profesionale. Profilul său moral s-a configurat pe temeiul unor consacrate principii etice, însemne sigure ale mediului auster de formare spirituală. Atitudinea morală presupune în cel mai înalt grad libertatea opțiunii, sinceritatea omeneste posibilă în absența compromisului, ca și stigmatizarea suficienței și concesivității, a frivolității și diletantismului. A uza de virtuțile pamfletului în foiletonistică – este o procedură pusă adesea pe seama predispoziției temperamentale. La autorul *Explorărilor*...mi se pare evident, însă, că reprezintă expresia probității și eticii sale implicite. În fond, judecățile prompte și irevocabile sunt absolut necesare în contextul proliferării aproximărilor concesive sau entuziast-simpatetice. Spiritul polemic se manifestă deplin în cazul disecției pe viu a cărților de critică. Autorul omogenei culegeri *Cică niște cronicari* din 1970 posedă cu prisosință calitățile presupuse în exercițiul dificil de critică a criticii. Privirea sa exersată detectează cu ușurință fisurile eșafodajului exegetic, astfel încât lectura să poată deveni și profitabilă pentru preopinent. Dealtfel, la o citire atentă, seria de *explorări critice* își revendică omogenitatea intrinsecă, în pofida alcătuirii secvențiale, datorită preocupării constante pentru elucidarea raportului dintre tradițional și modern în literatura română. Ideea susținută de Cornel Regman se referă la conlucrarea dintre vechi și nou într-o literatură cu vocația deschiderii, dar care asimilează elementul modern fără resentimentul rupturii. Exemplul ilustrativ ar fi Tudor Argehezi: „Acțiunea poetului Argehezi, deosebită sensibil de a foiletonistului, artist și el în ultimă instanță, se va exercita cu precădere asupra formelor și a tiparelor tradiționale, cărora, ca și Eminescu altădată, le va inculca valori noi, o semantică revoluționată, o sinteză de energii și opoziții stăpânite”. În fapt, cronicile consacrate scriitorilor contemporani, unii mai vârstnici, alții destul de tineri, urmăresc modalitățile de rezolvare a ecuației dintre tradițional și modern, procesul de adevare a substanței dintotdeauna la tehnicile moderne. Partizan al *criticii de recepție*, Cornel Regman nu exclude din preocupările sale procedeele „criticii de însoțire”, care vizează operele deja fixate în opinia curentă. Sub atari auspicii, judecata promptă, pronunțarea clară și rapidă a verdictului critic presupun și o analiză minuțioasă, explicarea unei lucrări oarecare prin fixarea obligatorie într-un context mai general. În analiza propriu-zisă sunt folosite orice sugestii care „introduc în intimitatea procesului de creație”. Preocupat să distingă ideile structuratoare, el caută tropismele operei comentate în substanța scrierilor anterioare. Cantonarea criticului în limitele exercițiului foiletonistic (cu excepțiile amintite) se datorează și convingerii că punctul de plecare către veritabilele sinteze se află în perimetrul recepției curente: „critica de specialitate, dacă va fi existând, nu e decât o altă ipostază a criticului-cronicar. E și singura tradiție puternică a criticii românești de azi, căci dacă nu vrem să ne pierdem în abstracții și amăgiri și dacă nu confundăm critica cu adjuvantele ei (...), atunci trebuie să admitem că de la Maiorescu, dar mai ales de la Lovinescu încoace, critica românească e mai ales curentă și creatoare de opinie, ea se sprijină precumpănitor pe niște conștiințe în stare de veghe și nu în ultimul rând pe spectacolul unor inteligențe asociative sau disociative, și mult mai puțin pe patentul unor unghiuri interpretative”. Așa se face că viziunea panoramică asupra literaturii române postbelice a fost realizată de Cornel Regman din fragmentele „explorărilor” ce presupune doar o rearanjare sintetică.

Echivalențe

Adrian Alui Gheorghe
(n. 6 iulie 1958)

Comunitatea artistică

E o casă plină de poeme.
Tata poem, mama poem, copilul poem.
Pe pereți sunt atârinate poeme.
Pe o masă poem o bucată de poem așteaptă
satârul poem să-l împartă în bucăți de
poem

care vor fi puse pe o tavă poem
care va împinsă brutal pe fundul
cuptorului poem.
Tata poem stă înfipt într-un scaun poem
și citește poeme dintr-un ziar.
Are ochelarii poem pe nas
parcă e o paiată scoasă din uz.
Copilul poem a spart un poem și acum
adună cioburile:
vai, nu arunca poezia la chiuveță
că se înfundă canalul poem,
strigă mama poem.

Bătăi în ușa poem:
copilul vecinilor a venit
să împrumute două poeme
(„numai pînă marți, a spus tata!”)

Mama poem îi împachetează două poeme
îl mîngîie pe creștet
(ce mare te-ai făcut!)
și brusc înduioșată de tentația artei
în mica noastră comunitate
îi spune cu voce domoală:
unul dintre poeme puteți să-l păstrați
e mica noastră contribuție la
sentimentul de zădărnici care ne leagă.

Adrian Alui Gheorghe
(b. July 6, 1958)The Artistic
CommunityTranslated by
PROCOPIE CLONȚEA

It is a house full of poems.
The poem father, the poem mother, the
poem child.

Poems hang from the walls.
On a poem table a piece of a poem awaits
the poem cleaver to chop it into poem
pieces
which will be laid on a poem plate
which will be brutally pushed to the back
of the poem oven.

The poem father sits erect in a poem chair
reading poems from a newspaper.
He has his poem spectacles on
as if he were a puppet gone out of use.
The poem child has broken a poem and
now

he is recovering the pieces:
oh dear, do not throw the poem into the
sink,
the poem drain will clog,
cries out the poem mother.

Knocking on the poem door:
the neighbours' child has come
to borrow two poems
(' just till Tuesday, father said ! ')

The poem mother wraps up two poems
strokes him on the top of his head
(how big you have grown!)
and suddenly moved by art 's temptation
in our small community
she tells him in a soft voice:
you can keep one of the poems
it is our small contribution to
the feeling of futility which connects us.

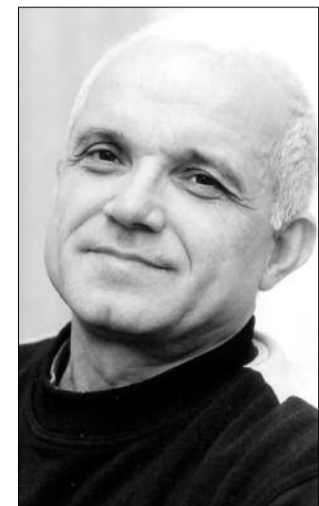
Mi-a pierit tot cheful de viață

Am avut senzația că am intrat într-o perioadă
de relaxare sufletească, de eliberare de sub jugul
literar, după ce anul trecut am publicat patru
cărți (poezie — „Efecte 2.0” la Editura Tracus
Arte, jurnal-poem — „Ajuns din urmă” la
Junimea, roman — „Transfer” la Polirom și
volumul 3 din „Opera Poetică” la Cartea
Românească) și am anunțat că alte cărți de aici
înainte nu mai scot (astfel, dorind să fiu la masa
de scris mai împăcat cu mine, ieșit din orice
competiție scriitoricească). O relaxare care,
straniu, avea să se dovedească periculoasă! Altfel
nu-mi explic de ce am avut parte la sfârșitul lunii
mai și începutul lunii iunie de două evenimente
personale de-a dreptul stupefiant: un accident
absurd de mașină (care ar fi putut să mă omoare)
și o boală, o achiziție trupeză incurabilă!

Știți că stau mai mult la o margine de sud a
Brașovului (într-un ansamblu de locuințe, unde
la gard am direct pădurea de la o bază a
Masivului Pietra Mare-Postăvarul), fac naveta la
București (unde am domiciliul stabil, la o
margine de nord a Căii Giulești-Sârbi), Doina
Popa alegând aerul curat și liniștea (normal,
alături de ea am preferat izolarea la Brașov, după
ce 17 ani am locuit în București în Piața Unirii cu
o cârciumă de lux sub apartamentul nostru, cu
muzica dat la maximum non-stop și cu mirosuri
toxice de la bucătărie și de la terasă, care ne
obligau să ținem geamurile închise), sper să nu se
deoache și acest loc... Pe 28 mai 2018 am venit la
București singur (Doina știind dinainte cine e
premiantul la Poezie, a preferat să nu facă
deplasarea), să particip, politicos, la Gala
Premiilor Uniunii Scriitorilor, unde volumul
„Efecte 2.0” fusese nominalizat de un juriu
condus de Dan Cristea (a fost premiata o carte
construită din versuri din alte cărți publicate, mai
vechi, ale autorului). După ce am trecut pe la
redacția *Viața Românească* (unde am semnat un
contract de colaborare la distanță, conform noii
legislații, „activitate de telemuncă”; de când a
apărut internetul, salariații au apelat și la „munca
la domiciliu”). A doua zi, pe 29 mai, plecat de la
redacția *Viața Românească* pe Calea Victoriei,
am făcut stânga pe Bulevardul Dacia și am oprit
la stop în Piața Romană (e o intersecție
semaforizată). Când s-a dat verde, am plecat
înainte, urmând să fac stânga, să mă opresc la
următorul stop, în direcția Piața Victoriei (și de
acolo să plec pe la Casa Presei Libere spre DN 1,
spre Brașov). Dar n-am mai apucat să mă opresc
la următorul stop, fiindcă am fost lovit de o
mașină de lux venită din stânga mea (care
normal, respectând prioritatea de dreapta, ar fi
trebuit să oprească; așa cum oprită altele trei
mașini, pe culoarele lor din stânga mea). Mă
uitam cum intră în ușa mașinii mele (Dacia
Sandero) și nu-mi venea să cred, n-a frânat deloc,
s-a oprit numai după ce a strivit ușa și aripa
stângă și n-a mai putut să înainteze (dacă avea
viteză, mă omora; scăpa lumea de un
ghinionist)... Era un tânăr de bani-gata (la 22 de
ani, tot timpul s-a manifestat ca un drogat; în
mașină cu el era o fetișcană mai mult dezbrăcată
decât îmbrăcată, îl încuraja), care a refuzat să-mi
dea RCA-ul lui și să încheiem „amiabila”, am
mers la poliție la „accidente ușoare” (o aventură a
fost să găsesc și acest sediu de poliție de sector 1),
unde am stat patru ore! Tânărul a fost tot timpul
confuz (i s-a pus fiola, nu era beat), susținea că eu
am apărut în fața lui în Piața Romană nu știa de
unde, în nici un caz dinspre Bulevardul Dacia!
Degeaba îmi făceam eu cruce și poliția îi spunea
că n-a respectat prioritatea de dreapta. Până la
urmă poliția a apelat la camerele video din Piața
Romană și a văzut exact cum s-a produs
accidentul, tânărul a fost atunci băgat pe
românește în aia a mă-sii, i s-a suspendat
carnetul de conducere pe trei luni și a fost
amendat cu peste 1.000 de lei, pe loc (probabil
era de 2.000 de lei)... Tânărul i-a spus polițaiului
că „i se rupe” de suspendare și amendă, că el
pleacă în câteva zile... înapoi în Anglia (unde
locuia de trei ani)! Ce a urmat pentru mine —
natural, un coșmar: programări „peste o
săptămână” la Asigurări, deschiderea dosarului
de daună, apoi comandă de piese de schimb
„dintr-o singură sursă” (mașina mea accidentată
are zece ani!), așteptare programare la service —
azi, când scriu aici, în 19 iunie 2018, s-au primit

„piesele de schimb”, în sfârșit (uși stânga față și
spate și aripă stânga față; numai vopsitul
metalizat durează două zile), am lăsat mașina la
service la Brașov... În tot acest timp, din 29 mai
până azi, 19 iunie, am circulat cu „dovada de la
poliție” (ușa din stânga șoferului se închide cu
forța). Vecinii din Brașov m-au sfătuit să merg cu
mașina cum era, accidentată — așa am ajuns la
Festivalul de literatură FestLit la Cluj-Napoca (2-
4 iunie), la care Filiala Poezie București mi-a
nominalizat volumul de versuri „Efecte 2.0” (care
avea să primească jumătate din Marele Premiu al
FestLit, acordat ex-aequo; președinte de juriu
Irina Petraș). La întoarcere, altă încercare, am
venit pe serpentine cu plăcuțele de frână și
discurile făcute praf, am fost la un pas de o altă
nenorocire, așa că am băgat pe banii mei mașina
în service să fac și revizia anuală (am plătit toată
jumătatea de Mare Premiu al FestLit primită,
2.400 de lei), mi s-a arătat că am uzură
inacceptabilă și la bucsi punte spate și bară, sau
la bielete, brațe stânga-dreapta, de exemplu,
habar nu am ce sunt. În plus, îmi expira în aceste
zile ITP (inspecția tehnică periodică), mi-a fost
făcută la suprapreț, având ușile și aripa din
stânga accidentate... Tot așa, cu mașina „boțită
urât” am venit iar la București (de data asta
însoțit de Doina) la Gala Poeziei Române
Contemporane. De ce trebuia să fiu eu accidentat
cu mașina pe 29 mai, într-o zi de marți, în modul
cel mai aberant cu putință? Ce blestem ispășesc?
Doina e convinsă că am plătit un păcat al
mândriei... Ce mândrie?

A doua „bombă”, explodată tot acum: m-am
trezit cu o roșeață cutanată, o inflamație pe
abdomen, la început un eritem aproape de
ombilic, întins concentric, tot crescut. Doina m-a
asigurat că m-a mușcat un păianjen și că am o
alergie locală. Văzând că „eritemul cronic
migrator” (așa se numește, aveam să aflu mai
apoi) ia proporții, am rugat-o pe Doina să mă
programeze totuși la un dermatolog la Policlinica
10 din București, de care aparțin angajații
Uniunii Scriitorilor — a găsit joi, 14 iunie, la ora
19, loc. Am venit pentru prima oară la medicul de
familie (necunoscut mie), i-am dat cardul de
sănătate nedeșfăcut din plicul primit în 2013, mi-
a făcut trimitere la dermatolog. Aici, doamna
doctor mi-a privit abdomenul, de când aveți
roșeața? De vreo lună, nu știu exact, fiindcă n-am
băgat-o în seamă, zilele trecute mi-am scos două
căpușe cu fosforul paiului de chibrit, una pe un
picior, alta la o subsuoară... Doctorița mi-a spus
că trebuie să merg să fac analize la sânge și a scris
pe o hârtie cu parafă: „Rog serologie Borrelia
burgdoferi IgM și IgG”. Am citit și nu mi-a venit
să cred, îmi era cunoscută boala infecțioasă
provocată de bacteria din familia spirochetelor
Borrelia transmisă de căpușe, Borelioza sau
Boala Lyme de la televizor, de pe internet, e boala
fără tratament, practic necunoscută, incurabilă!
Paralizezi... Bat în lemn. Doctorița mi-a atras
atenția că sunt în faza primară, cu eritemul extins
pe abdomen, m-a rugat să trag o linie cu pixul
marginile lui, să văd cu cât se dezvoltă — și am
văzut, se dezvoltă cu un centimetru. Faza a doua,
în care cred că deja am intrat: manifestări
neurologice, cardiace (inclusiv tulburări de
conducere) și dureri articulare de origine
inflamatorie. Faza a treia „survine la mai mulți
ani după înțepătura căpușei infectate; ea asociază
o acrodermatită cronică atrofiantă, un
pseudolinfom, reumatism cronic al articulațiilor
și atingeri cerebrale (tulburări de memorie)”...
M-am aranjat. N-aș fi îngrijorat atât că mor (am
trăit destul), cât mă sperie că-mi pot pierde
mințile sau că devin o legumă și o povară tristă
pentru cei din jur. Teribil e că analizele la sânge
pentru Boala Lyme (prin ele se caută anticorpii
care reprezintă răspunsul organismului față de
infecție) nu au nici o relevanță, nici următoarele
teste. „Un rezultat negativ nu exclude infecția cu
Borrelia, în timp ce un rezultat pozitiv în afara
contextului clinic nu confirmă diagnosticul”. Nu
există nici o idee de tratament în afara
antibioticelor (la început intravenos 7 zile, apoi
20 de zile; practic, îți distrug organismul)... Aud
că de vină pentru tot ce mi se întâmplă ar fi
„trăirile negative sufletești” — sună bine, dar nu
înțeleg... Oricum, mi-a pierit tot cheful de viață.

E o casă plină
de poeme.
Tata poem,
mama poem,
copilul poem.
Pe pereți sunt
atârinate
poeme.
Pe o masă
poem o bucată
de poem
așteaptă
satârul poem
să-l împartă în
bucăți de
poem
care vor fi
puse pe o tavă
poem
care va
împinsă brutal
pe fundul
cuptorului
poem.
Tata poem stă
înfipt într-un
scaun poem
și citește
poeme
dintr-un ziar.
Are ochelarii
poem pe nas
parcă e o
paiată scoasă
din uz.
A.A.G.

litere

Trei poeme cu floră și faună umană

Părul magic de lângă drum

Nea Vasile, meșterul de la Fabrica de pensule,/ mi-a mărturisit, între patru ochi, că/ are informații precise cum că și chipul Giocondei,/ ca și al altor femei faimoase întâlnite prin muzeele lumii,/ a fost mângâiat de vopsele puse pe pânză/ de pensule cu fire din păr de marmotă și/ pensule cu fire din păr de bursuc./ Sunt, iubito, pensulele cele mai fine făcute special/ doar pentru pictori mari și limuzine scumpe./ Cum să-ți immortalizez,/ Consensuella, zâmbetu-ți nepereche c-un fals/ păr de marmotă sau c-o biată imitație

chinezească din păr de bursuc?/ Bine, nu zic că n-o să-ncerc și cu păr de porc./ și cu păr din coadă de armăsar arab (o să vorbesc în acest sens, personal, și cu El Zorab) sau/ chiar cu păr din urechile clăpăuge de vacă indiană,/ sustras, pe viu, de la rumegătoare din bătătura celestă./ La nevoie sunt gata să fac/ chiar și sacrificiul suprem:/ Voi tăia, precum Moromete salcâmul, chiar și părul nostru/ de lângă drum. (Cum care păr? Țăla de-i frate de cruce cu/ *Mărul de lângă drum* a marelui pitic năuc zis și Mihai Beniuc...)

O ciupercă aleasă cu grijă

Ieri, am târguit de câțiva lei ciuperci/ în Hala agroalimentară aflată peste drum/ de vigilenta noastră poliție din Valle Central./ A plouat, din belșug, peste pădurile noastre și pe tarabe/ se aliniaseră, alături, bureții cerbilor, turta vacii, urechiușele, hribii, pâinișoarele,/ gălbiorii, bureții călugărești, sălcioarele, iuțari,/ creasta cocoșului, buza caprei și laba ursului./ O doamnă încă frumoasă ce adăpostea și/ roua dimineții, și pământul pădurilor, și mușchiul copacilor/ sub unghiile ei obișnuite, până nu e mult,/ cu oja multicoloră și cu lacul codrilor albaștri,/ mi-a îndesat, într-o pungă de plastic,/ cât

a crezut dumneaei de cuvîntă./ Am cântărit din ochi punga doamnei/ și am mai pus deasupra o ciupercă./ Era una mare și frumoasă, Regina ciupercilor de pe teigheaua ei./ O adevărată labă a ursului!/ Ne-am îndreptat, împreună, spre cântarul oficial al pieții./ Femeia a făcut ochii mari./ Erau adânci și tulburător de albaștri./ Punga avea fix 500 grame, nici un gram în plus, nici unul în minus./ *Sunteți profesor!*, mi-a zis, admirativ, ciupercăreasa./ Am lăsat capul jos și i-am confirmat:/ *Da, doamnă, am fost profesor...*

Pești & inutile Fructe de mare

Din America tuturor posibilităților ți-am cumpărat, o, *my darling Clementine*,/ o cărticică/ legată cu spirale metalice și plină ochi de rețete delicioase./ „Sea food and fish”, se numea. După 20 de ani/ ți-am găsit-o intactă în bibliotecă./ În Valle Nera, apele au secat în albie/ steaua roșie s-a vestejit doar prin alte depărtări/ au dispărut și pământul de baltă și acul de mare,/ și pietrarul și fusarul, peștele soare a apus de mult,/ nu mai dai nici de hupa, nici de gupa,/ porcul de mare îl mai sacrifică doar alții,/ rândunica de mare și-a mutat cuibul și s-a dus,/ n-a mai rămas nici măcar proasta aia/ de-i zice lumea

moaca de nămol./ Dracii de mare au evoluat, cu dispensă de la Darwin,/ și-au devenit patroni peste niște curve aduse la produs/ pe centura orașului./ (A nu se confunda dracul de mare cu boul de mare./ El n-a fost în stare să rămână consecvent...)/ Mi-am adus aminte/ că fructele de mare și peștii americani/ m-au costat fix un dolar./ Amicul meu, George Lies, cel care/ a găsit *Cheile Raiului* (în volumul *Ceață pe Lună*),/ mi-a zis c-aș fi făcut o afacere bună.

(Din volumul în pregătire „Poeme cu rază medie de acțiune”)

UN POEM de NICOLAE SÂRBU

UNIREA NU-I O SIMPLĂ HORĂ

*Celor ce mult hulesc
O mamă centenară.*

La Milcov, Alba, cu grăbire
Trageți hora farisei,
Suflete în dezunire,
Ca într-un abator de miei.

Mihai, Kogălniceanu, Cuza,
Chemați la ordin ca recruții,
Să spună unde-i buburuza
Cu care ne jucăm de-a muții.

„Eu ți-s frate, tu mi-ești frate”
Stă scris cu litere de apă,
Doar piciorul de lemn bate
În pământul ce se crapă.

„Iarba rea din holde piară”
În falseturi chiuiți,
Iar pe mama centenară
Pe la colțuri o huliți.

Unirea nu-i o simplă horă,
O cununie fără miri,
Când joci barbut pe auroră,
Finanțat de ics martiri.

Mimând o steapă frenezie,
Eroic monolog în glod,
Voi, gădilici de Românie,
Dați jos cu țara de pe pod,

Slăvind paiate tricolore
Și pâinea răstignită-n ode,
Unirea-n poftă carnivore,
Festinuri de miriapode,

Danț bleg cu morile de vânt,
Dedulciri de mandragore,
Gâfâieli de după jurământ
Peste ispita unei hore,

Aflux de steaguri în vitrine,
Colind în lacrimi pe la porți,
Călduțe zoaie curg prin vine:
Unirea-i iar trasă la sorți.

Fericiri ce se amână
În vârtej de falimente;
Nu știu cui întind o mână
Fără să-mi luați amprente.

Pe când dați gheară cu gheară,
Proslăvind o vază spartă
Într-o horă funerară,
Ni se face frig pe hartă.

Unirea nu-i de la catedră
Cumpănă fără fântâni,
Un festiv blestem de Fedră
Și sentimente pentru câini.

Nu preaslăvim doar o păpușă
Scoasă de codoși la horă,
Vânând inele de cenușă
În logodne ce devoră.

Nu vrem horă de ruine,
Muzici frante în dezastru,
Plâns set sacru de albine,
Încropiri de alabastru.

Mihai, Kogălniceanu, Cuza
Silabisim în astă oră;
Cuvântul sângerează buza:
UNIREA nu-i o simplă horă!

**La nevoie sunt
gata să fac/
chiar și
sacrificiul
suprem:/ Voi
tăia, precum
Moromete
salcâmul,
chiar și părul
nostru/ de
lângă drum.
(Cum care
păr? Țăla de-i
frate de cruce
cu/ *Mărul de
lângă drum* a
marelui pitic
năuc zis și
Mihai
Beniuc...)**

Oglinzile lui Hermes

Făt-Frumos-cu-stea-în-frunte

Ce frumoasă era ea!
Ce bărbat eram și eu!
Locuit-am într-o stea
iar acum o ducem greu.

Eu hălăduiam străin
printr-un fel de paradis.
Ne-am iubit? A fost un vis?
Am murit într-un târziu?

„Ce spui tu, iubito? Știi:
frumusețea-i râu de munte
iar răcoarea-i mă pătrunde,
farmakonică, de viu.

Astăzi sunt cel care scriu:
Făt-Frumos-cu-stea-în-frunte.”

Întrariparea sufletului

„Ah, iubito, hai, în vin
trupul cast ni-l îmbăiem.
Și-apoi beți, de vrem-nu vrem,
să culegem rozmarin

de pe câmpul precum Cerul
plin ca logostele-n iarbă
Sângele din nou să fiarbă
când ne-om contopi-n misterul

lungului amor de-o clipă?!
Oh, cât veacul să tot fie
dragostea ce-o porți, tu, mie,
într-o veșnică risipă.

Într-o sacră bucurie,
sufletu-mi se intraripă.”

Licoarea

Către logos vin din mit
ca poet de sărbătoare,
culegând floare cu floare
dintr-un miez nedezvelit.

Dintr-un text nedeslușit,
cad în clarul înțeles.
Vorba-mi e tradusă des
în noi semne și-s uimit

cum se poate aletheia
când în graiul ei femeia
te seduce să-ți schimbi rostu’.

Ah, licoarea ce-am sorbit
orice lege mi-a ncolțit
în supremul-adăpostu’:

corpul meu care a fostu’,
care astăzi nu mai este
c-a redevenit poveste.

Pietrele și vetrele

Pietrele-s în temelii
înzidite ca noi vii,
da, de vii, în tot ce sum
ba pe drum ba pe sub drum.

Ei, ce vreți, ne ducem soarta,
chiar de când deschisă-i Poarta,
cum devine grâul pâine,
cum trecutul tot un mâine.

Dar aici distihul meu
e ambiguu. Mereu
mi se-ntâmplă să dezleg
duhu-mi. Ah, mi-s chiar strateg

din strămoși coborâtor.
Pietrele, în lumea lor,
sunt surori cu diamantul!
Eu mi-asum de-acum transplantul

de idee, topos, limbă.
Dar și pietrele își schimbă

rostul lor de fundamente
magice ori transcendente.

Calci pe pielea lor cea dură
și te-arunci în aventură.
Și-ți începi tot temerar
– tot cu-mbelșugatu-ți har –

și cealaltă viață: aceea
cu sorgintea-n Aletheia.

Structuri sonore

Povestea fără nume a vieții subterane
începe cu absorbirea luminii
în adâncuri de către Voci în care
declinul lor elan e spre-un infinit

lăuntric de suprapuse crânguri ale
amintirilor,
ale fostelor intimități continue, mușcate
pe șolduri de un ascet stăpân pe gesturi
ca pe oglinzile din Salonul cu semioze încă
secrete,

provocând în spațiul dintre sere,
plantele tête à tête Anadipsia.
Povestea fără nume a vieții de dedesubt

e băntuită de alephi care se mișcă
braunian, dar neistoviți vreodată
transformă realiile în structuri sonore.

Turnurile

Urmează anacaste ieșiri din adevărul
lumii risipite prin cetăți imperiale
vaste cât însăși u-topia unei vieți tihnite
la umbra unor cărți iconoclaste, fantastice,

obligatoriu, atât în Turnul de Ivoiriu cât și
în cel al Lacrimii succedanee
unei Emoții fără precedent (Salvador Dali).

Apoi se întâmplă cascada intemporală,
rodind concret ca însuși echilibrul
dintre transmetafore și existențe.

Urma conflictului, desprinsă de un orb
anahoret,
din lanțul de orgolii, se aprinde și arde
în câmpia sălbatică a orei lovind cu biciu-i
din fire de-aur fantomele ultimilor cai
sacrificați.

Corabia-fantomă

În numele împerecherii, țâșnind
triumfătoare din inima Pandorei Sămânța
atâtor organice beții, poema mea,
încă înamorată de mine, se înscrie

printre profeții. Poema se sfârșește
cu banalul regret că din lumina tainică
a morții nu poate țese zeul Mascaron
indurescente semne: ogive ale Bolții,

menite intemplerii. În larg tătăzuind
Cerul abrupt al mării din care iese-n spume
Corabia-fantomă. Templu înalt: Cuvântul

apriș; în el antinomii tânjesc
după ieșirea din razele (cu inel arborescent)
la întretăierea dintre tărâmurii.

Pescar pe mare

Foaie verde de un crin,
am în curte un delfin
cu care vorbesc mereu
eu-un om, el-poate zeu.

Foaie verde de bujor
și mai am în dormitor
o sirenă cam zurlie
care vrea a-mi fi soție.

Și mai am, Doamne,-n grădină,
la albine, o regină
care într-o bună zi

de mine se-ndrăgosti.
O asemenea-ntâmplare
m-a adus așa-ntr-o stare...

c-am fugit pescar pe mare.

Poemul pajurei

E bine că încă exist,
că-n preajmă sunt încă fiole
cu apa nemorții, uitate
de mari alchimiști, în corole

de stranii formule. E bine
că încă rezist, luminând
cu trupul ținutul agrest

al lumii. E bine că încă
mi-s mâinile tije de crin
prin care urca-va cuvântul

al cărui secret îl destin.
Cu-a lui poezie adâncă
în zbor transcendent-acvilin.

Poemul cuantic

Tu, iubito, nu poți înțelege
de ce crinul-presupusul rege
al Eladei – a ajuns o mână
de poet. Dar jertfa nu se-amână.

În tulpina-i de drumeț sfios
s-a ascuns cuvântul. Pân-la-os
o să ardă. Dar cenușa-i pură

o să-și lase-n noi a sa făptură,
cum o miere, greaua-i scriitură
într-un stup din tragic abanos.

Iar în jur doar forme viitoare
care se perindă fără grai.
Iar cuvântul cuantic fi-va oare?
„Ah, poete, nu mai scrie, stai!”

Forma oglinzii

Închisă-n firea-i – ca un șarpe
încolăcit pe-un măr de aur
și refuzând pe-un rege maur
vrăjit de-un milion de harpe,

femeie să-i devină, amantă,
în locul trunchiului de măr
să-i fie trupul – adevăr
grăiesc: că nu există artă

care să-i dea singurătății
– acolo-n profunzimea Cărții –
forma oglinzii. Pur și simplu

mi-aș recunoaște arhetipul
întipărit pe foaia albă
ca firele din lunga-mi barbă.

Palate

Doamne, firele de iarbă
răsfirate de-un subțire
vânt, iar lacrimile-n barbă
ard ca jarul. Pe pământul

cel mustos, și gras, și bun
firele de iarbă mor
și renasc. Mă simt stăpân
totuși, doar pe propriu-mi, cântul.

Doamne, stă obrazu-mi tânăr
între florile de fân,
trainice și fermecate.

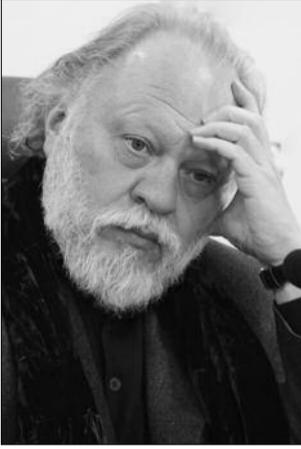
Iar din cer azurul curge
peste câmpurile-n care
s-au surpat străvechi palate.

**Către logos
vin din mit
ca poet de
sărbătoare,
culegând
floare cu
floare
dintr-un miez
nedezvelit.**

**Dintr-un text
nedeslușit,
cad în clarul
înțeles.
Vorba-mi e
tradusă des
în noi semne
și-s uimit**

Igor POMERANȚEV

În traducerea lui LEO BUTNARU

Născut în orașul Saratov din Rusia (1948). A locuit la Cernăuți, unde a absolvit Facultatea Romano-Germană a Universității de aici. A fost profesor într-o școală într-o localitate din Carpați, apoi translator tehnic la Kiev. A publicat în *samizdatul* sovietic. În 1978, emigrează în Germania Federală, în același an devenind cetățean britanic. Din 1987

profesează radio-jurnalismul, angajat la serviciul rus BBC, la „Radio Libertatea”, din 1995, la Praga, fiind autorul-moderatorul unei emisiuni foarte populare, „Peste bariere” (așa se numea și o carte de a lui Boris Pasternak). Este și autor de piese radiofonice.

* * *

Văcuța Domnului
urcă pe sticla geamului.
Sticla e caldă și curată
pentru că e-n miez de toamnă.
Văcuța Domnului a confundat anotimpurile.
Ce grăbită e.
Ce curajoasă și dementă e.
Nici chiar nu știu
ce-o fi mai mult în firea ei:
curaj sau dementă.

* * *

Singur în odaie:
pun muzică
și dansez
de minune
gândindu-mă la rudele decedate.
Nu pot înțelege
de ce sunt considerat
un dansator prost.

* * *

Educatorea albă stă pe banca din parc
punând piciorul pe bancă.
În jur – doar copii negri
se îmbulzesc, se răspândesc.
Unul din ei cântă la unul din degetele
piciorului ei
un motiv chinezesc.
După gardul ruginiu
stă un bărbat ce are-n colțul ochilor
punctișoare albe de iaurt.
Dar ce au aici a face versurile?
Ce fac eu aici?
Cum de-am nimerit aici?

* * *

Iată ce spuse G. Flaubert
despre romanul „Madame Bovary”:
– Ce să vă spun despre această carte?
Înainte de toate în ea am vrut să exprim
acea nuanță specială gălbuie a ulicioarelor
unde uneori se cuibărește jindul.

* * *

Mirosul de pește a intrat în degete
și e de-nestârpit.
Unicul lucru
la ce mai poate folosi el –
de a lua un stilou
și să scrii versuri
îmbibându-le cu osoasa tristețe
chefal.

* * *

Mișa Epstein
mă sfătui:
– Da pune și tu vreo pereche de rime
și toți vor fi fericiți. –
Mișa are dreptate.
Însă de ce dâșii
ar trebui să fie fericiți?

* * *

Ce bine arată uneori
figura de stil
trupeșă
bronzată.
Și mai înainte vreme
îi bănuiam eu pe filologi
însă acum chiar m-am convins
cuprinzând cu brațul
crupa poeziei
cu micul ei sân al imaginației.

* * *

Înșfăcându-se de barele vagonului
cu mâna-i cărnoasă
ea urcă pe platformă.
Îi este în cot că gara întreagă
îi vede chiloții.
Se așază, scoate din pungă
ouă fierte, le ciocnește de măsuță.
Și cum o cheamă pe mătușă?
– Europa Răsăriteană.

* * *

Revin la serviciu
însă la masa mea deja stă cineva
bate bilele abacului meu
și-a tras până la coate mânecarele mele.
Iar mie parcă mi-i a bucurie
dar oarecum și a teamă.

* * *

Ia și-l ascunde
în vie.
Curând voi uita
unde l-ai pus.
Iar când va veni timpul să tescuim strugurii
voi reveni, și pe dibuite
printre frunze
dintr-o dată – sânul.

* * *

Cu una bronzată
e mai simplu să cazi de acord.
La ce i-ar mai trebui bronzul?
Și mai lesne e să te despartii:
când i se trece bronzul
ea însăși dispăre rușinată.

* * *

Pe șoseaua ce duce spre Ierapetra
pe fundalul Mării bibliene
văzui sărutul anului
în goana cursei
un biciclist sărută umărul
unei bicicliste.

* * *

Deja va trebui
să faci tu însuți piața
să-ți ștergi lentilele ochelarilor
să deschizi televizorul
să-ți scarpini călcâiul.
Totuși, ce porcărie e:
să abolești robia!

* * *

Vierule din Toscana
Vierule din Riohi
Vierule din Provence!
Tu te trezești cu noaptea în cap
Și muncești în sudoarea frunții
Pentru a crește strugurii
Care mă vor termina.

Curbura umărului

1

Pe fundalul fumuriului umăr de femeie negrea
umerașul sticlei
sau invers:
în dependență de faptul
dacă noi ședeam
sau eram culcați.

2

Acum eu deja știu ce e aia maturitatea.
Astfel că le invit pe cele mai simpatice prietene
să bem și noi o sticlă, însă scopul meu e
umerașul

sticlei, pe când fumuriul, femininul – nu ar fi
decât un pufuleț,
un fel de lumină.
Cum de rabdă ele?
Că doar asta e curat parșivenie, perversiune de
bătrân:
să strângi sticla răcoroasă
privind spre prietena-ți ce stă ceva mai la o
parte...

* * *

Uite asta era eveniment:
în mai
după rugăminți și implorări
pentru prima oară ies afară
dezbrăcat.
Însă în țara asta
lunile s-au lipit
precum colțunașii.
Așa și voi muri
în treni.

* * *

Nu te trezi dintr-o dată
Nu te trezi brusc
Mai stai în pat, bucuria mea,
Mai stai în pat, dimineața mea.
Pe Pământ e încă devreme
Pe Pământ e încă posomorât
Trista mea bucurie
Buna mea dimineață.

* * *

Totuși
unele nopți
sunt cu mult mai tandre
decât altele.
Mai ales, iată, ceea
mai curând jumătatea ei
ascuțită și scurtă
pe marginea
Münchenului.

* * *

...după ce dâșul o abandonă
ea era de-a dreptul disperată
încât serile
eu îi telefonam
și tăceam în receptor.
Când ne întâlneam
ea îmi șoptea:
– El a telefonat din nou
însă a tăcut.
Iar eu o ascultam
și de asemenea tăceam...

* * *

Botul câinelui
la un centimetru de buzele mele.
De-aș spune ceva
mi-ar mușca gura.
Câinele tremură
de nerăbdare.
Să tac chitic în continuare
sau totuși să risc?

* * *

Durerea din inimă o numesc:
trezirea ariciului.
Cel din cărțile pentru copii, simpatic
de loc ghimpos
botșorul îi miroase a lapte
palma așa și se trage spre el.
Da, atât de rotunjour, drăgălaș
în afara suspiciunilor –
cine ar fi putut crede că
tocmai el?

**Botul câinelui
la un
centimetru de
buzele mele.
De-aș spune
ceva
mi-ar mușca
gura.
Câinele
tremură
de nerăbdare.
Să tac chitic
în continuare
sau totuși să
risc?**

traduceri